

Tekst en foto: Tineke Heidenis

In het voorjaar van 2024 heb ik voor het eerst een pompoenplant in mijn moestuin gezet. Of het lag aan het vele vocht dat met regelmaat in de bodem neerkwam of aan iets anders, weet ik niet maar ik heb verstomd gestaan van wat er mee gebeurde. Om de slakken voor te zijn, stopte ik hem succesvol onder een stuk nylon gaasdoek dat ook gebruikt wordt als hor. Het duurde een poosje maar toen begon de plant te groeien en hield daar niet meer mee op. Maar liefst zeven vierkante meters besloegen de stengels van de flespompoen in oktober en zelfs toen groeide hij nog door. Onvoorstelbaar wat een kracht er in zo'n enkel zaadje zit! De meeste zaden die je in de moestuin gebruikt zijn beperkt houdbaar. Soms kun je de zakjes zaad ook een tweede jaar gebruiken maar over het algemeen wordt het dan al een stuk minder. Maar wat in de natuur gebeurt, is iets waar je soms met verbazing naar staat te kijken. In september ontdekte ik opeens twee zaailingen van zegekruid (*Nicandra physalodes*). Dankzij de fotomappen die ik maandelijks en per jaar opsla, kon ik opzoeken wanneer ik die voor het laatst in mijn moestuin had: 2010. In de tuinen om mijn eigen stukje grond stond *Nicandra* niet. Diezelfde maand kwamen er een paar planten op van wilde *Reseda*. Opnieuw zocht ik in mijn

Groeikracht

fotomappen en daaruit bleek dat de planten na 2017 verdwenen waren. Heel jammer want *Reseda* is een geweldige insectenplant waarop ik meermaals de gedeukte gouden tor zag. Nu dus weer opgekomen uit zaad dat in de bodem was achtergebleven. Het zal vast de klimaatverandering zijn waardoor echte winters niet meer voorkomen en er meer en meer regen valt. Benieuwd geworden naar wat er over dit fenomeen bekend is, ging ik op zoek. Van heidesoorten was al bekend dat ze heel lang in de bodem kunnen blijven liggen en toch hun kiemkracht behouden. Dat ze na tien jaar alsnog tot wasdom komen is niet ongewoon. En ooit las ik over zaden die in het graf van een Egyptische farao gevonden werden en die met kunst en vliegwerk na 2000 jaar weer tot leven werden gewekt. Het meest opzienbarend echter is het gekiemde zaad van een lotusplant, dat gevonden werd in de bedding van een verdroogd meer in China. Het zaad was 1300 jaar oud. Het kan nog sterker: Russische onder-

zoekers slaagden er in 2012 in om een bloem op te kweken uit fruitweefsel dat ze vonden in de bevroren bodem van Siberië. Het had 30.000 jaar stilletjes in de grond gelegen. Een soortgelijk experiment werd gedaan bij een zadenvondst in de jaren '80, aangetroffen in een grot in de woestijn van Judea, dichtbij Jeruzalem. Ook uit deze zaden werden na 2000 jaar zeven dadelpalmen opgekweekt. Bij onderzoek naar de oudheid van zaden wordt de koolstof-14-datering gebruikt. Ongelooflijk knap dat dit allemaal kan. Dat in mijn moestuin deze wondertjes gebeurden is dus niet om van achterover te slaan maar voor mij was het een verbazingwekkende ontdekking. Eind 2024 heb ik mijn moestuin met pijn in het hart opgezegd maar niet zonder een paar plantjes van de *Reseda* mee te nemen. Die gaan hopelijk floreren in mijn eigen tuin waar ik eindelijk wat meer tijd aan kan gaan besteden. Ook weer iets waar ik me op kan verheugen.